

PAISATGE CANVIANT

Joan Vives Corbella

També li agradava contemplar els camps, més avall del poble, primer l'espessor dels avellaners, com un tou d'alfàbregues a l'estiu, i a la tardor com un camp de rovell, i després, en l'espai on ja s'acabaven les hortes, els carrats de les vinyes, tancats per rengleres quadrades d'olivers, amb clapes grans i esponjades de verd negrós que eren els garrofers, i altres més clares que eren les figueres.

Aquesta és la descripció que fa Puig i Ferrer del paisatge d'una vila del Camp de Tarragona en *El cercle màgic* l'any 1929. Aquest paisatge ordenat descrit aquell any, aplicable a molts pobles i viles del nostre entorn, s'ha mantingut pràcticament intacte fins a finals de la dècada dels setanta del segle passat, però no podem dir el mateix del nou mil·lenni.

D'un entorn típicament rural hem passat a un entorn urbà en què la indústria i els serveis han guanyat la partida a l'agricultura.

El nostre és un paisatge típicament mediterrani format per petites planes i turons de relleus suaus. Les planes amb uns espais més generosos i amb unes terres més agraïdes encara fan possible que les noves tècniques agrícoles mantinguin un paisatge ordenat fins a cert punt, car molts conreus, principalment aquells poc rendibles, s'estan abandonant.

Però on el canvi ha estat total i irreversible és en els turons i costers, on els nostres avantpassats van conferir sobre el terreny una estructura en feixes, més o menys àmplies, que els permetia una activitat agrícola eficient. Una obra titànica en marges de pedra seca que mai no ha gaudit del reconeixement que es mereix. És el paisatge agrícola mediterrani per excel·lència, ja Homer anomena a l'*Odissea* "la vinya de les feixes". Aquest paisatge enfaixat alternat de petites bosquines confereix al seu conjunt una textura i un cromatisme d'una bellesa extraordinària que alguns artistes varen copsar amb extrema sensibilitat.

En els darrers anys, tots aquests espais que l'home va guanyar a la natura han estat de nou envaïts amb més o menys intensitat, aquest és un canvi lent però constant, la vegetació torna a ocupar l'espai que li fou arrabassat, els contrastos es difuminen i una taca verda uniforme ens envaeix. Estem configurant un nou entorn i cal que els gestors ambientals siguin amatents, ja que de la seva planificació, en dependrà que el bosc mediterrani torni a ocupar l'espai que li correspon.

Els nostres avantpassats van confegir sobre el terreny una estructura en feixes, que els permetia una activitat agrícola eficient. (Foto cedida per l'autor)